

Remisskrav för neuropsykiatriska utredningar

Dnr 00741-2020

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att:

1. Införa remisskrav för neuropsykiatriska utredningar i regionen.
2. Remisskravet gäller från 1 september 2020.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen ser positivt på förslaget om införande av remisskrav för neuropsykiatriska utredningar. Förslaget leder till en bättre styrning och kontroll av kostnader och patientflöden samt kvalitetssäkring av vårdkedjan inför neuropsykiatrisk utredning.

Sammanfattning

Antalet neuropsykiatriska utredningar har de senaste åren ökat kraftigt vilket medfört att köer uppstått och behov av utredningar utförda av externa vårdgivare ökat. Detta i kombination med remissfrihet har lett till upplevda problem med patientsäkerhet, prioriteringar, styrning och kontroll samt ökade kostnader. En majoritet av landets regioner har därför infört remiss- och bedömningskrav.

För att öka styrning och kontroll av kostnader och patientflöde samt kvalitetssäkra vårdkedjan inför neuropsykiatrisk utredning föreslår regionstyrelsen att remisskrav införs för neuropsykiatriska utredningar.

Ärendet

Ökad efterfrågan på neuropsykiatriska utredningar har lett till långa väntetider och ökat antal utredningar utförda av extern leverantör. År 2019 utfördes 250 neuropsykiatriska utredningar av externa utförare. 193 av dem avsåg utredningar utförda inom vårdgarantin och 57 avsåg patientens eget val. Kostnaden för neuropsykiatriska utredningar utförda av privata leverantörer uppgick till 9,2 mnkr år 2019.

I dagsläget finns remisskrav till neuropsykiatriska utredningar i nio regioner och ytterligare två planerar att införa remisskrav.

Neuropsykiatrisk utredning

Neuropsykiatrisk utredning utgör ett delmoment i en vårdkedja som bör starta med en bedömning (basutredning) av patientens samlade symtombild och behov. Detta för att säkra rätt insats/åtgärd. Efter basutredningen behöver vissa patienter gå vidare till en fördjupad utredning som leder fram till en eventuell diagnos som i sin tur kan utgöra grund för behandling och andra insatser.

För barn- och ungdomspsykiatri (BUP) görs en första bedömning av elevhälsa och/eller primärvård innan remiss går till BUP. Även egenremisser till BUP bedöms först av elevhälsa eller primärvård. Därefter fördelas remissen ut till mottagning i Norrbotten för åtgärd. Patienter som ska utredas sätts på väntelista för utredning av egen personal eller via upphandlad vårdgivare.

Avseende vuxenpsykiatri och LSS/habilitering finns en överenskommelse om vilken instans som ska ombesörja vuxna personers NEP-utredning och vem som får remittera till NEP-utredning. Ingen upphandlad extern vårdgivare finns, varför patienten kan söka extern vårdgivare via det fria vårdvalet utan att bedömning är gjord inom Region Norrbotten.

Problembild remissfrihet

Gällande patienter som väljer en extern, icke upphandlad, vårdgivare via det fria vårdvalet uppstår följande huvudproblem:

- Bristande kontroll och styrning av såväl kostnader som patientflöden.
- De etiska prioriteringsgrunderna sätts ur spel
- Patientsäkerheten äventyras:
- Kvaliteten på utredningarna kan variera
- Kostnader och antal utredningar ökar
- Vården blir mer ojämlig

Remisskrav

Det främsta motivet till införandet av ett remisskrav är således en ökad möjlighet till kontroll och styrning av ekonomi, kvalitet och patientflöden.

En annan viktig aspekt är utebliven basbedömning som leder till att annan psykiatrisk problematik förbises och planering eller vårdkontakt som har ansvar för patientens fortsatta insatser utifrån utredningsresultatet saknas.

Genom att Region Norrbotten inför ett krav på remiss till neuropsykiatriska utredningar säkerställs att patienten får rätt insats. Ett remisskrav innebär inget hinder om patienten önskar få bedömningen genomförd i annan region eller av annan utförare med offentlig finansiering. Remisskravet gäller inte för psykiatri generellt utan avgränsas till åtgärden neuropsykiatrisk utredning.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Alla patienter skulle genomgå en basbedömning vilket leder till rätt bedömning och/eller rätt åtgärd i rätt tid. Vårdkedjan kvalitetssäkras med överrapportering och säkerställd ansvarsfördelning efter utförd utredning.

Upphandling av extern leverantör skulle innehålla kvalitetskrav, och därmed kunna likställas med regionens egna utredningar.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms få positiva ekonomiska konsekvenser då rätt patienter utreds, rätt behandling sätts in i tid och de utredningar som utförs håller högre kvalitet. Även risken för att utredningar behöver göras flera gånger minskar.

En grov uppskattning från specialistpsykiatrien är att ca hälften av de patienter som söker extern vårdgivare genom eget val inte har behov av neuropsykiatrisk utredning. Om dessa utredningar uteblev skulle det leda till en kostnadsreduktion på ca 1,1 mnkr.

Kostnader externa utredningar patientens eget val

NEP utredningar barn	Vuxenpsykiatri	LSS	Kostnad idag	Antagande 50 % färre utredningar,
30	20	7	2 289 390	1 144 695

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Beslutet innebär en kvalitetssäkring av vårdkedjan inför neuropsykiatrisk utredning och är något som gynnar alla patienter. Kravet på bedömning skapar en mer kvalitetssäker och jämlik vård. Remisser till externa företag kan styras till utredningar med jämförbara kvalitetskrav som gäller inom Region Norrbotten.

Bilagor: Omställningsuppdrag utreda remisskrav för neuropsykiatriska utredningar

Protokollsutdrag skickas till:

Divisionschefer Närsjukvård
Divisionschef Länsjukvård
Verksamhetsdirektör
Ekonomi- och planeringsdirektör